

Ižanga

Naujasis Struktūrinių Fondų programinis laikotarpis ir galimybės gauti finansinę paramą darnios energetikos projektams Lietuvoje



Naujausiuose ES energetikos politikos dokumentuose akcentuojama energetikos darnios plėtros svarba sprendžiant pagrindinius politikos uždavinius, tokius kaip darbo vietų kūrimas, ES ekonomikos bendrojo produktyvumo didinimas, aplinkos apsauga ir klimato pokyčių ribojimas. ES darnios, konkurencingos ir saugios energetikos Žaliajame dokumente yra nustatyti pagrindiniai ES energetikos strategijos prioritetai: ES ekonomikos konkurencingumas, tiekimo saugumas ir aplinkos apsauga. Europos Komisijos energijos efektyvumo Žaliajame dokumente taip pat akcentuojama energijos panaudojimo efektyvumo didinimo svarba energijos paklausos augimo kontrolei, tiekimo saugumui, ekonomikos konkurencingumui ir klimato pokyčių sušvelninimui. Pasinaudojus ES struktūriniais fondais galima suteikti valstybės paramą tokioms visuomeninės paskirties prekėms, kaip atsinaujinantys energijos šaltiniai ir energijos panaudojimo efektyvumą didinančios priemonės, o tai gali padėti įveikti rinkos trukdžius ir barjerus, su kuriais susiduria darnios energetikos projektai. Struktūrinių fondų parama darnios energetikos projektams Lietuvoje padės įgyvendinti pagrindinių ES direktyvų reikalavimus, keliamus atsinaujinančių šaltinių panaudojimui ir energijos panaudojimo efektyvumui Lietuvoje. Pirmojo SF programinio laikotarpio rezultatai parodė didelį viešojo ir privačiojo sektoriaus susidomėjimą darnios energetikos projektais ir šie projektai turėtų būti toliau skatinami. Bendra paramos suma, skirta Lietuvai 2007–2013 metų struktūriniuose fonduose, viršija 10 milijardų eurų. Darnios energetikos projektai yra inovatyvūs projektai, kuriuose panaudojamos naujos technologijos ir atliekami reikšmingi taikomieji moksliniai tyrimai, todėl jie turi teigiamą poveikį Lietuvos ekonominiam augimui ir socialinei raidai. Antruoju programiniu laikotarpiu darnios energetikos projektams Lietuvoje planuojama skirti apie 700 milijonų eurų. Tai yra didelė galimybė ir didelis iššūkis savivaldybėms, privačiam verslui ir energetikos projektų kūrėjams. Mokslininkai turėtų būti pagrindiniai idėjų formuotojai ir žinių skleidėjai.

Prof. Eugenijus Ušpuras

Lietuvos energetikos instituto direktorius

Gilesnis žvilgsnis į...

...STRUKTŪRINIŲ FONDŲ PANAUDOJIMO PERSPEKTYVAS 2007–2013 METAIS

Nacionaliniuose strateginiuose informaciniuose SF dokumentuose pateikiama apibendrinta informacija apie tai, kaip šalyse narėse bus panaudojamos struktūrinių fondų ir sanglaudos fondo lėšos. Visos šalys narės turėjo pateikti šiuos dokumentus Europos Komisijai iki 2006 metų lapkričio mėnesio. Kai kurie jų jau buvo labai detalūs, kai kurie dar ne. Kai kurios šalys narės, tokios kaip Čekijos Respublika, aiškiai nurodė, kaip lėšos bus naudojamos darnios energetikos

projektams remti. Kai kurioms kitoms šalims šis klausimas kol kas atrodo mažiau svarbus. Čia pateikiamos darnios energetikos projektų rėmimo Čekijos Respublikoje, Lietuvoje, Lenkijoje ir Slovakijos Respublikoje 2007–2013 metais operacinių programų trumpos santraukos (2006 metų lapkričio 30 dienos duomenimis).

Čekijos Respublika

Aplinkosaugos operacinė programa

3 prioritetas: darnus energijos panaudojimas. Vadovaujanti institucija: Aplinkos ministerija. Ši programa remia projektus, mažinančius į aplinką išmetamų medžiagų kiekius ir užtikrinančius darnų energetikos išteklių panaudojimą. ES fondų įnašas sudaro 828, atitinkamai 673 milijonus eurų. Projektai bus ko-finansuojami iki 17% iš valstybės (savivaldybių) biudžeto ir Valstybinio aplinkos fondo.

Remiami veiksmai:

- ▶ iš atsinaujinančių energijos šaltinių (vėjo, saulės, biomasės, vandens ir geoterminės energijos) gaunamos šilumos ir elektros energijos gamybos pajėgumo didinimas;
- ▶ išmetamos šilumos ir energijos panaudojimo efektyvumo didinimas (šiluminės elektrinės, aplinką mažai teršiančios šildymo ir karšto vandens paruošimo sistemos);
- ▶ šildymui naudojamo energijos kiekio mažinimas;
- ▶ iškastinių energijos šaltinių keitimas atsinaujinančiais energijos šaltiniais ir aplinkos taršos mažinimas;
- ▶ pastatų terminė izoliacija;
- ▶ langų keitimas;
- ▶ matavimas ir reguliavimas;
- ▶ pastatų energijos sistemų tobulinimas;
- ▶ išmetamos šilumos panaudojimas elektros energijos gamybai pastatuose.

Gyvenamieji pastatai ir šeimyniniai namai pastatams skiriamos paramos gauti negali. Fiziniai asmenys gali gauti paramą atsinaujinančios energijos šaltinių įrangai pirkti.

Paramą gali gauti:

- ▶ savivaldybės
- ▶ regionai
- ▶ nevyriausybinės organizacijos
- ▶ pilietinės asociacijos.

Verslo ir inovacijų operacinė programa remia tik darnios energijos projektus verslo sektoriuje.

Daugiau informacijos:

- ▶ www.ceacr.cz (Čekijos energetikos agentūra)
- ▶ www.strukturalni-fondy.cz
- ▶ www.businessinfo.cz
- ▶ www.czechinvest.cz

Lietuva

Konkurencingumo ir ekonominio augimo operacinė programa

2.6 prioritetas: energijos tiekimo tinklai. Vadovaujanti institucija: Ūkio ministerija. Įgyvendinanti institucija: Lietuvos verslo paramos agentūra (<http://www.lvpa.lt>)

Remiami veiksmai:

- ▶ elektros ir gamtinių dujų tiekimo tinklų ir sistemų plėtojimas siekiant padidinti energijos tiekimo saugumą, patikimumą, našumą ir sukurti sąlygas integruoti Lietuvos sistemas į ES elektros ir dujų rinkas;
- ▶ nacionalinių elektros ir dujų tinklų plėtra ir atnaujinimas;
- ▶ termofikacinių tinklų modernizavimas siekiant padidinti jų efektyvumą;
- ▶ centralizuotų šilumos tiekimo tinklų plėtra;
- ▶ inovacijų diegimas energijos tiekimo tinkluose ir sistemose.

Paramą gali gauti:

- ▶ savivaldybės.

Sanglaudos skatinimo operacinė programa

3.9 prioritetas: energijos vartojimo efektyvumas. Vadovaujanti institucija: Aplinkos ministerija. Įgyvendinanti institucija: Aplinkos projektų valdymo agentūra (<http://www.apva.lt>)

Remiami veiksmai:

- ▶ visuomeninių pastatų atnaujinimas ir renovacija siekiant pagerinti jų energetines savybes;
- ▶ naujų šiluminių elektrinių statyba ir esamų šiluminių elektrinių atnaujinimas siekiant padidinti jų efektyvumą ir galingumą;
- ▶ rajoninių šildymo katilų atnaujinimas ir modernizavimas siekiant padidinti jų efektyvumą ir įdiegti kogeneracijos ciklą;
- ▶ šiluminių elektrinių ir šildymo katilų pritaikymas atsinaujinantiems energijos šaltiniams ir kitoms aplinką mažiau teršiančioms kuro rūšims.

Paramą gali gauti:

- ▶ savivaldybės.

Slovakija

Aplinkosaugos operacinė programa

3 prioritetas: oro ir ozono sluoksnio apsauga, klimato pokyčių sušvelninimas, įskaitant paramą atsinaujinančių energijos šaltinių naudojimui. Valdanti institucija: Aplinkos ministerija

Remiami veiksmai:

- ▶ į aplinką išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimas;
- ▶ iškastinių kuro rūšių, kaip šilumos ir karšto vandens gamybai naudojamo energijos šaltinio, pakeitimas atsinaujinančiais energijos šaltiniais;
- ▶ iš atliekų išskiriamą metano kiekio mažinimas;

- ▶ geresnė į aplinką išmetamų medžiagų matavimo ir kiekio prognozavimo kokybė ir skatinimas mažinti išmetamų medžiagų kiekį.

Paramą gali gauti:

- ▶ viešasis sektorius (savivaldybės)
- ▶ bendrovės (kuriose privačių investuotojų nuosavybės dalis sudaro mažiau kaip 50%).

Daugiau informacijos apie struktūrinių fondų lėšų valdymą rasite: www.finance.gov.sk.

Konkurencingumo ir ekonomikos augimo operacinė programa

Prioritetas: energijos vartojimo o efektyvumo didinimas gamybos ir galutinio vartojimo sektoriuose, inovacinių technologijų diegimas energetikos sektoriuje. Vadovaujanti institucija: Ekonomikos ministerija. Įgyvendinanti institucija: Slovakijos energetikos agentūra.

Paramą gali gauti:

- ▶ bendrovės (kuriose privačių investuotojų nuosavybės dalis sudaro mažiau kaip 50%).

Lenkija

Regioninės operacinės programos (iš viso 16 programų)

Valdančios institucijos: regioninės (vietinės) institucijos

Tarp šių operacinių programų remiamų prioritetų yra investicijos į aplinkosaugą ir energetiką. Šešiolikai regioninių operacinių programų tenka 26,8% visos paskirtos sumos (apie 15,9 milijardo eurų).

Infrastruktūros ir aplinkos operacinė programa

Įgyvendinanti institucija: Regionų plėtros ministerija (www.mrr.gov.pl).

Šios programos uždavinys yra techninės infrastruktūros, įskaitant transportą, aplinkosaugą ir energetiką, plėtra ir modernizavimas. Parama bus skiriama tokioms technologijoms, kurios naudoja atsinaujinančius ir alternatyvinius energijos šaltinius, mažina energijos suvartojimą ekonomikoje ir riboja elektros energijos inžinerijos ir anglies gavybos neigiamą poveikį aplinkai, kurti. Parama bus siekiama padidinti energetinį saugumą plečiant rinkos infrastruktūrą ir kuro bei elektros energijos tiekimo saugumą, mažinant energijos suvartojimą namuose ir vykdant šilumos sistemų modernizaciją.

Europinio teritorinio bendradarbiavimo programos

Bus įgyvendintos tokios Europos teritorinio bendradarbiavimo programos:

- ▶ pasienio bendradarbiavimo programos remis integruotą ir tvarią ekonominės, socialinės ir kultūrinės sferų plėtrą siekiant padidinti pasienio zonų konkurencingumą ir jų gyventojų pragyvenimo lygį;
- ▶ tarptautinės bendradarbiavimo programos remis integruotą augimą Europos bendradarbiavimo sričių sistemoje. To bus siekiama kartu įgyvendinant tarptautinius projektus vandens valdymo, regionų prieinamumo gerinimo, paramos modernioms informacinėms ir komunikacijų technologijoms, gamtinių ir technologinių katastrofų prevencijos bei tyrimų ir bendradarbiavimo tinklų plėtros srityse;

▀ tarp regioninio bendradarbiavimo programa (arba programos) remia regioninės politikos efektyvumo didinimą skatindamos kontaktų kūrimą ir keitimąsi patirtimi tarp regionų visoje ES teritorijoje. Prioritetinės bendradarbiavimo sritys yra inovacijos, technologijos, aplinkosauga, rizikos prevencija ir urbanistinio turto renovacija.

Daugiau informacijos rasite: www.fundusze-strukturalne.gov.pl/NSS

Paskelbta 2006 m. gruodžio mėn.